

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ У СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ МИСТЕЦТВ

Азаренков В. М.

Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка

Анотація. У статті розглядається проблема низької мотивації студентів факультету мистецтв до занять із фізичного виховання. Визначені провідні чинники, що впливають на посилення інтересу до цих занять, проаналізовані провідні форми занять із фізичного виховання, виявлені мотиви, що впливають на посилення інтересу до фізичного виховання.

Ключові слова: мотивація, студенти, фізичне виховання, здоровий спосіб життя.

Вступ. Не дивлячись на те, що в сучасний час у вищих навчальних закладах все більше уваги приділяється фізичній культурі, фахівці вбачають слабкий інтерес та відсутність потреби у студентів до занять фізичною культурою та спортом, зокрема це стосується студентів педагогічних вищих навчальних закладів [1]. В умовах психоемоційного напруження процесу навчання, впровадження комп'ютерних технологій у повсякденний побут, зниження рухової активності, фізичне виховання, що створює необхідні передумови здорового способу життя, традиційно і обґрунтовано вважається провідним чинником зміцнення здоров'я та підготовки студентської молоді до активного життя та продуктивної професійно-педагогічної діяльності [4]. Фізичне виховання, яке є підсистемою цілісного навчального процесу, зорієнтоване на виконання соціального завдання суспільства з підготовки висококваліфікованого фахівця, здатного до організації здоров'язберігаючої освіти яка базується на паритетному співвідношенні освіченості і здоров'я, і основною задачею якої є збереження і зміцнення здоров'я всіх учасників

освітнього процесу [2]. Саме тому, для досягнення оптимального рівня професійної готовності, яка включає в себе набуття студентами спеціальних знань, умінь та навичок фізкультурно-оздоровчої діяльності, необхідно підвищувати у студентів інтерес до фізичної культури та формувати позитивні мотивації до фізичної активності і здорового способу життя [4]. Оскільки навчання на факультеті мистецтв у педагогічному ВНЗ має свої особливості, що пояснюються специфікою факультету - студенти більшість свого академічного і вільного часу присвячують спеціальним предметам з музики, співу, живопису, неохоче займаються на свіжому повітрі в осінньо-зимовий періоди навчання, бояться ризику отримати різні ушкодження, несумісні з їхньою професійною навчальною діяльністю, то проблема формування мотивації до занять фізичною культурою на факультеті мистецтв є особливо актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій у галузі педагогіки та фізичної культури дав нам можливість виділити низку науковців на результати досліджень яких ми спирались у нашій роботі. Зокрема проблему формування паритету освіченості та здоров'я (С. Серіков, 1999; М. Коржова, 2007; Є. Пічугіна, 1999); формування здоров'язберігаючих ціннісних орієнтацій (Є. Башмакова, 2007; М. Бобринський, 2002; С. Закопайло, 2004); розвиток мотивації до здорового способу життя (В. Бобрицька, 2006; І. Бойченко, 2000; Д. Вікторов, 2007; Г. Власюк, 1995; О. Дубогай, 1991; В. Оржеховська, 2006; І. Петренко, 2014; С. Свириденко, 2000; А. Скоробагатий, 2010; А. Сологуб, 2013); формування позитивного ставлення до занять фізичною культурою (Л. Волков, 1988; О. Дубогай, 1991; О. Смакула, 2007; М. Солопчук, 2002; Є. Столітенко, 2002; Б. Шиян, 1997); причини безвідповідального відношення молоді до свого здоров'я (І. Литвиненко, 2002); інформаційні фактори, які впливають на формування мотивації (К. Кардяліс, 1990; П. Виноградов, 1996; Р. Головкова, 1990; І. Зінберг, 1990; Г. Безверхня, 2002); формування мотивації до зміцнення здоров'я засобами фізичного виховання (Т. Круцевич, 2001).

Оптимізація фізкультурно-спортивної роботи у ВНЗ у сучасних умовах

повинна базуватися, на думку Г. Є. Іванової, 2015, на активізації оздоровчого напрямку фізичного виховання студентів. Автором описані потенційні переваги оздоровчих занять для досягнення міцного здоров'я та доброї фізичної форми.

Мета дослідження – науково обґрунтувати та надати рекомендації, спрямовані на підвищення мотивації студентів факультету мистецтв до занять фізичною культурою, які сприятимуть фізичному розвитку і зміцненню фізичного та психічного здоров'я студентської молоді, з'ясувати рівень значущості фізкультурної діяльності для студентів факультету мистецтв.

Матеріал і методи дослідження. У дослідженні брали участь 93 студенти 1–4-х курсів факультету мистецтв Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка. Для вирішення поставлених завдань використовувались наступні методи: теоретичний аналіз, аналіз науково-методичної літератури та анкетування.

Результати дослідження та їх обговорення. За допомогою анкетування ми з'ясували, що 76,26% вважають заняття фізичною культурою необхідним для своєї майбутньої діяльності, натомість 22,32% опитаних дотримуються діаметрально протилежної думки. Слід зазначити, що 27,76% опитаних студентів самостійно займаються фізичними вправами 5 разів і 37,20% – 3 рази на тиждень в навчальний час, серед яких фізкультпаузи, фізкультхвилинки, а в позанавчальний, особливо влітку – бігом, плаванням.

Розглядаючи мотиви, які спонукають студентів займатися фізичною культурою, ми з'ясували, що найбільш вираженими мотивами є такі: корекція фігури – 81,84%; формування красивої постави – 81,84%; інтерес до протилежної статі – 31,62%; збільшення рухової активності – 42,78%; зміцнення і збереження здоров'я – 71,61%; знаходження друзів – 61,38%; розвиток фізичних якостей – 43,71%; мотив ігри і розваги – 14,88%; спілкування – 35,34%; самовдосконалення – 30,69%; досягнення спортивної майстерності – 16,74%; наслідування – 11,16%; розвиток мислення – 17,77%;

інтелектуальний розвиток – 8,37%; боротьба зі шкідливими звичками – 13,95%; фізична підготовка до обраного виду діяльності – 54,87%.

Більшість опитуваних 74,40% – отримують інформацію стосовно фізичної культури на заняттях з фізичного виховання, 26,04% – від товаришів, 15,81% – з Інтернет сайтів та телепередач. Слід зазначити, що 62,70% студентів займається фізичними вправами лише на занятті з фізичного виховання. Тому воно і є провідною формою роботи зі створення позитивної мотивації до занять фізичною культурою. Так, 57,66% – респондентів цілком задоволені фізичним вихованням у вузі; 28,83% – інколи задоволені, 10,23% – не зовсім задоволені, 3,72% – в основному не задоволені.

Здобуваючи знання з теорії та методики фізичного виховання, опановуючи валеологічний аспект фізичної культури, студенти формують базові вміння та навички, необхідні для зміцнення не тільки свого здоров'я, але й здоров'я учнів. Результати опитування виявили, що 10,23% – опитаних вважають, що академічні заняття з фізичної культури доцільно проводити щодня; 66,72% – що чотири рази на тиждень, 21,39% – переконані, що достатньо двох занять на тиждень.

Найбільш бажаними для молоді є колективні, цілеспрямовані й емоційно насичені заняття, що спонукають до творчої активності та насичені ігровим змістом [1], але тільки 7,44% студентів факультету мистецтв займаються в секціях, 71,61% – не беруть участі у спортивних змаганнях, що свідчить про їхню низьку фізичну підготовленість та відсутність у них інтересу до спортивно-масових і оздоровчих заходів. Лише 11 студентів, що становить 10,23% – протягом всього періоду навчання 7 і більше разів взяли участь у змаганнях та спортивно-оздоровчих заходах на базі університету, 14,88%, – від 2 до 7 разів, це дуже низький показник, адже спортивна діяльність може і повинна використовуватись як ефективний спосіб організації виховної роботи.

Необхідною передумовою формування інтересу до занять фізичною культурою є надання студентам можливості виявити свої здібності. Чим більш

активними є методи навчання, тим легше зацікавити учасників занять [6]. Цікавою для них є робота, що вимагає проявити творчі здібності (конкурси на приготування страви, виконання пісень під час туристичних походів), складання екібан із квітів та представництво своєї групи піснею, яку вони складають разом, сценарії спортивних свят з використанням естафет, пісень, рухливих ігор, заняття з квесту, де потрібно виконати і фізичні вправи, і творчі завдання (малюнок, пісня, танок, загадки), натомість одноманітні завдання не викликають інтересу.

Для збільшення інтересу студентів до розвитку власної фізичної культури важливе значення має залучення студентів і викладачів до різних програм, семінарів, навчальних курсів, під час яких розглядаються проблеми здоров'я, а також лекційних занять із цього фаху. Однак значного зміцнення здоров'я студентів досягти не можна, якщо не розвивати у них мотивацію до рухової активності. Для цього необхідно, насамперед, подолати формальність занять з фізичної культури та спорту у ВНЗ [2]. Важливо оптимізувати розклад занять, поліпшити побутові умови проживання студентів у гуртожитках, сприяти формуванню у них уявлення про здоровий спосіб життя і вдосконалювати методичне забезпечення навчального процесу з фізичного виховання [7].

Висновки. Для формування у студентів факультету мистецтв стійкої мотивації до занять фізичною культурою необхідно: з першого курсу прищеплювати сучасні погляди на роль фізичної культури у процесі становлення особистості; пропагувати фізичну культуру і спорт; стимулювати прагнення бути здоровим і потреби у фізичному самовдосконаленні. Також важливо скерувати студентів на опанування системою загальнотеоретичних, спеціальних і методичних знань із використанням фізичної культури у виховній роботі з подальшим їх використанням за фахом.

Перспективи дослідження подальше корегування процесу фізичного виховання на факультеті мистецтв з використанням мотиваційно-ціннісних пріоритетів, тим самим підвищуючи його ефективність.

Список використаної літератури

1. Егорычева З. В. Ценность здоровья и отношение студентов к занятиям физической культурой и спортом / З. В. Егорычева, А. О. Егорычев // Теорія і практика фізичного виховання. – 2008. – № 1 – С. 601 – 606.
2. Канішевський С. М. Умови, стан і перспективи розвитку фізичного виховання у ВУЗах України / С. М. Канішевський, Р. Т. Раєвський // Теорія і практика фізичного виховання. – 2008. – № 1. – С. 139–145.
3. Канюк С. Психологія мотивацій / С. Канюк – К. : Либідь, 2002. – 304 с.
4. Куртова Г. Ю. Здоровий спосіб життя як пріоритетна цінність виховання сучасних дітей та молоді / Г. Ю. Куртова, Д. М. Іванов // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. – 2008. – Вип. 55. – С. 168–170.
5. Литвиненко І. Причини безвідповідального відношення молоді до свого здоров'я / І. Литвиненко // Фізична культура, спорт та здоров'я нації – нова епоха, нова генерація : Матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції. – Миколаїв : МДПУ, 2002. – С. 173–179.
6. Марченко О. Формування фізичної культури студентів у процесі навчання у вищих навчальних закладах / О. Марченко // Теорія і практика фізичного виховання і спорту. – 2008. – № 2. – С. 83–84.
7. Павленко І. О. Формування у студентів мотиваційно-ціннісного ставлення до фізичної культури / І. О. Павленко, Л. І. Бережна, О. Р. Сидоренко // Теорія і практика фізичного виховання. – 2010. – № 1–2. – Том 1. – С. 605–610.